

Rapport

Datum: 1 augustus 2005
Rapportnummer: 2005/232

Klacht

Verzoekster klaagt over de wijze waarop ambtenaren van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond op 6 mei 2003 tegen haar zijn opgetreden. De politieambtenaren verleenden die dag assistentie aan een aantal medewerkers van de RET bij het uitvoeren van een controle van de plaatsbewijzen van de passagiers in tram lijn 20 te Rotterdam.

Verzoekster klaagt er met name over dat de politieambtenaren:

disproportioneel geweld tegen haar hebben gebruikt door haar de gereedstaande RET-bus in te slepen en door haar hardhandig haar tas uit haar handen te trekken;

haar hebben gefouilleerd en haar tas hebben doorzocht.

Beoordeling

I. Algemeen

1. Op dinsdag 6 mei 2003 omstreeks 20:30 uur bevond verzoekster zich in een tram te Rotterdam, in het gezelschap van haar moeder en haar vijfjarige zoon. Zij had haar strippenkaart (nog) niet afgestempeld.
2. Medewerkers van de Rotterdamse Elektrische Tram (RET) voerden op die avond een actie uit ter controle van de vervoerbewijzen. In verband met deze controleactie stond bij de betreffende halte een bus klaar van de RET. In het onderzoek is naar voren gekomen dat het bij een controle door de RET gebruikelijk is dat passagiers zonder een geldig vervoerbewijs wordt verzocht uit te stappen en in de RET-bus plaats te nemen. In deze bus kon jegens hen proces-verbaal worden opgemaakt, zodat de tram intussen zonder (veel) vertraging op te lopen kon doorrijden.
3. Twee ambtenaren van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, H. en L., waren op de bewuste avond ter plaatse aanwezig, ter ondersteuning van de medewerkers van de RET bij de controleactie.
4. Verzoekster werd in de tram aan de controle onderworpen. Verzoekster had naar haar zeggen een goede reden voor het feit dat zij niet over een geldig vervoerbewijs beschikte. Naar haar zeggen had zij nog geen gelegenheid gehad om haar strippenkaart af te stempelen omdat zij eerst bezig was geweest te zorgen dat haar zoon en haar moeder in de tram plaats hadden genomen. Net toen zij haar strippenkaart wilde afstempelen, stapten de controleurs de tram in, aldus verzoekster.
5. De controleurs verzochten verzoekster de tram te verlaten en plaats te nemen in de gereedstaande bus, opdat daarin haar identiteit kon worden vastgesteld. Verzoekster

weigerde dit. Zij stapte op enig moment weliswaar uit, maar weigerde zich te legitimeren. Op enig moment riepen de RET-controleurs de assistentie in van de aanwezige politieambtenaren. Zij kwamen hierop te hulp.

Ten aanzien van de gang van zaken vanaf het moment dat de politieambtenaren bij deze zaak betrokken waren lopen de lezingen uiteen.

6. Verzoekster klaagt over de wijze waarop de politieambtenaren op die dag tegen haar zijn opgetreden.

II. Ten aanzien van het toegepaste geweld

1. Verzoekster klaagt er in de eerste plaats over dat de politieambtenaren disproportioneel geweld tegen haar hebben gebruikt door haar de gereedstaande RET-bus in te slepen en door haar hardhandig haar tas uit haar handen te trekken.

Doordat zij de bus in werd gesleept scheurde haar jas en stootte zij naar haar zeggen haar heup, enkel, knie en pols. Verzoekster stelde gedurende een aantal maanden door dit letsel pijn te hebben gehad. Verzoekster heeft informatie van de huisarts overgelegd waaruit blijkt dat zij de huisarts een aantal malen heeft geconsulteerd in verband met kneuzingen aan haar armen, schouders, polsen, vingers en haar linkerheup en -enkel.

2. Verzoekster heeft onder meer het volgende naar voren gebracht. Zij was ervan op de hoogte dat zij - eenmaal in de RET-bus - niet door de controleurs gehoord zou worden, maar een proces-verbaal uitgereikt zou krijgen. Zij wilde juist dat er naar haar verklaring geluisterd werd, zo liet zij weten.

Verzoekster ontkende hard te hebben geschreeuwd. Zij gaf aan niet te hebben gehoord dat een politieambtenaar haar vorderde om in de RET-bus plaats te nemen. Een politieambtenaar pakte haar naar haar zeggen vast. Verzoekster bewoog haar hand naar boven, waardoor zij los kwam uit de greep van de politieambtenaar. Op dat moment pakte een tweede politieambtenaar haar bij haar jas, terwijl de eerste politieambtenaar haar opnieuw bij haar handen beetpakte. Ook pakte een RET-controleur haar van achteren beet, aldus verzoekster. De ambtenaren sleurden haar zo op de grond de bus in en gooiden haar op een bank, waarbij zij haar hoofd stootte, zo liet verzoekster weten.

Verzoekster ontkende zich hierbij te hebben laten vallen. Dit kon ze zich ook niet veroorloven in verband met een zwakke rug, zo liet zij weten.

Volgens verzoekster vroegen de politieambtenaren haar vervolgens om zich te legitimeren. Verzoekster zei tegen hen dat zij zich pas zou legitimeren als zij haar verhaal op het politiebureau zou mogen doen. Een politiebuisje kwam aan, en verzoekster nam daar in plaats. Eenmaal in dat busje gezeten trokken de politieambtenaren hardhandig haar tas uit haar handen, waardoor haar nagels afbraken en haar vingers gekneusd raakten, aldus

verzoekster.

3.1. Uit de informatie van de politieambtenaren is het volgende beeld naar voren gekomen. De politieambtenaren hoorden dat verzoekster schreeuwde tegen de medewerkers van de RET en niet aan de controle meewerkte. Verzoekster stapte op een gegeven moment uit de tram, met de mensen van de RET. Op hun verzoek verleenden de politieambtenaren assistentie. Toen één van de politieambtenaren, de heer H., verzoekster vertelde dat zij een proces-verbaal zou krijgen wegens zwartrijden, begon zij ook tegen hen te schreeuwen. H. vorderde verzoekster een aantal keren om de RET-bus in te gaan, zodat daar een proces-verbaal jegens haar kon worden opgemaakt en zodat een eventuele escalatie van het incident kon worden voorkomen. Er verzamelde zich intussen namelijk een groep van omstreeks twintig omstanders; de mensen kwamen op het geschreeuw af en bemoeiden zich met de zaak. De politieambtenaren hadden het gevoel dat er een opstootje zou kunnen ontstaan. De politieambtenaren waren naar hun zeggen lange tijd coulant jegens verzoekster. Verzoekster bleef echter schreeuwen en weigerde mee te werken. Er viel niet met haar te communiceren, aldus de politie. Ook vorderden zij haar zich te legitimeren. Verzoekster voldeed niet aan de vorderingen.

De politieambtenaren hielden haar na verloop van enige tijd aan, wegens het niet opvolgen van een ambtelijk bevel (zie Achtergrond, onder 1.). De politieambtenaren zeiden tegen haar; 'Je bent aangehouden, je moet mee', of woorden van die strekking. Zij pakten haar elk bij een arm beet, en leidden haar naar hun zeggen met zachte dwang de trap van de bus op. Verzoekster bleef hard schreeuwen dat zij geen bekeuring wilde en dat zij niet de bus in wilde. Zij verzette zich. Op of vlak voor de trap maakte zij haar lichaam helemaal slap, waardoor zij met haar onderlichaam op de trap viel. Verzoeksters jas scheurde. Zij viel volgens de politieambtenaren met een aanzienlijke klap; voldoende hard om hierdoor letsel op te lopen. Verzoekster bleef vervolgens op de trap liggen. De politieambtenaren tilden haar op en hielpen haar omhoog, de bus in. De politieambtenaren ontkenden verzoekster hardhandig de bus in te hebben gesleept.

3.2. Eenmaal in de bus gaf verzoekster te kennen naar het politiebureau te willen om daar haar verhaal te doen. De politieambtenaren riepen een dienstauto op voor het vervoer van verzoekster naar het bureau. Daar zou verzoeksters identiteit dan kunnen worden vastgesteld. Verzoekster nam plaats in de politiebus; haar tas hield zij in haar handen vóór zich. Politieambtenaar H. wilde eigenlijk niet dat verzoekster naar het politiebureau zou worden gebracht, omdat dit een nare ervaring zou opleveren voor haar zoontje, zo heeft hij verklaard. Hij zag ineens haar handtas staan. Hij pakte de tas snel van haar af, onder meer om daarin een legitimatiebewijs te zoeken. H. trok de tas hierbij niet hardhandig uit verzoeksters handen, zo hebben de beide politieambtenaren verklaard. Hij rukte de tas niet los. In de tas vond de ambtenaar een kaartje, waarop verzoeksters naam stond vermeld. Nadat op deze wijze haar identiteit bekend was geworden, besloten de politieambtenaren af te zien van de aanhouding wegens het niet-opvolgen van een ambtelijk bevel. Op deze wijze kon verzoekster met haar zoontje en moeder haar weg

weer vervolgen.

4. De politieambtenaren maakten van de aanhouding geen afzonderlijk proces-verbaal op.

5. De ter plaatse dienstdoende leidinggevende van de RET maakte op verzoek van de betrokken politieambtenaren een rapportage op van zijn bevindingen. Hij rapporteerde onder meer dat verzoekster zich zeer recalcitrant gedroeg tegenover de medewerkers van de RET, en dat zij tegen hen schreeuwde. De twee ter plaatse aanwezige politieambtenaren vroegen haar in de bus plaats te nemen. Vervolgens namen zij haar aan de arm mee de bus in. Tijdens en na dit voorval had hij niets geconstateerd van enige mishandeling van verzoekster.

6. De korpsbeheerder onthield zich van het geven van een oordeel, vanwege de tegenstrijdige verklaringen omtrent het al dan niet jegens verzoekster toegepaste geweld. De korpsbeheerder bleef hiermee bij zijn eerder in de interne klachtprocedure ingenomen standpunt. Hij baseerde zich bij het formuleren van dit oordeel op het advies van de klachtencommissie politie Rotterdam-Rijnmond.

Tijdens het onderzoek vroeg de Nationale ombudsman de korpsbeheerder naar de grondslag voor de bevoegdheid waarmee de politieambtenaren waren opgetreden. De korpsbeheerder liet weten dat met betrekking tot het overbrengen van verzoekster naar de RET-bus gold dat de betrokken politieambtenaren haar hadden aangehouden wegens het niet-voldoen aan een bevel of vordering.

7. Met betrekking tot de feiten staan de lezingen van verzoekster en de politieambtenaren zoals gezegd op een aantal punten tegenover elkaar. In het onderzoek is echter het volgende komen vast te staan. Allereerst is voldoende komen vast te staan dat verzoekster geen proces-verbaal wilde en dat zij de RET-bus niet in wilde. Zij had in haar ogen een goede verklaring voor het feit dat zij niet over een geldig vervoersbewijs beschikte, en zij wilde dat hiernaar geluisterd werd.

Voldoende aannemelijk is geworden dat verzoekster tijdens dit incident hard schreeuwde tegen de politieambtenaren. De lezing van de politie vindt op dit punt immers steun in de verklaring van de eerdergenoemde RET-medewerker.

Verder is voldoende komen vast te staan dat de politieambtenaren verzoekster hebben gevorderd de RET-bus in te gaan. De verklaringen van de politieambtenaren worden op dit punt eveneens ondersteund door de hierboven, onder 4. opgenomen lezing van de medewerker van de RET, terwijl rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat verzoekster de vorderingen niet hoorde door haar geschreeuw. Vast staat dat verzoekster het bevel van de politie om in de RET-bus plaats te nemen niet opvolgde.

Verzoekster heeft aangegeven dat zij zich bewust heeft losgemaakt uit de greep van één van de politieambtenaren. Hiermee staat voldoende vast dat verzoekster zich tegen het

politieoptreden verzette.

Ten aanzien van het de bus in slepen

8. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit vereiste is onder meer opgenomen in artikel 8, eerste lid Politiewet (zie Achtergrond, onder 5.). Daar is bepaald dat een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd is geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Tevens is in dit artikel bepaald dat aan het gebruik van geweld zo mogelijk een waarschuwing vooraf gaat. Wanneer de openbare orde (ernstig) wordt verstoord kan de politie geweldsmiddelen toepassen om de openbare orde te herstellen.

Het optillen van verzoekster vanuit haar liggende houding op de trap van de bus, en het haar vervolgens deze trap op de bus in tillen, terwijl zij haar lichaam slap hield, is aan te merken als "geweld". Bij het op deze wijze optillen en naar boven brengen van verzoekster, dienden de politieambtenaren rekening te houden met de gerede kans dat verzoekster letsel zou oplopen door het stoten van (met name) haar benen en voeten tegen de traptreden.

9. Voor de beoordeling van de vraag of het toegepaste geweld de toets der kritiek kan doorstaan, is ten eerste van belang de vraag of de politieambtenaren optraden in de rechtmatige uitoefening van hun bediening. De politieambtenaren konden verzoekster in redelijkheid aanmerken als verdachte van het zonder een geldig vervoerbewijs gebruikmaken van het openbaar vervoer, strafbaar gesteld in artikel 101 Wet Personenvervoer 2000 in samenhang met artikel 70 van die wet (zie Achtergrond, onder 3.). Toen de medewerkers van de RET hun om hun hulp vroegen, waren zij dan ook bevoegd verzoekster staande te houden en haar naar haar naam te vragen. Nu er sprake was van ontdekking op heterdaad waren zij tevens bevoegd verzoekster wegens dat feit aan te houden (zie Achtergrond, onder 2.).

10. Staande houden is het tijdelijk ter plaatse ophouden van de verdachte met als doel het vragen naar zijn naam. De verdachte is niet verplicht op de vragen te antwoorden. Staande houden omvat bijgevolg dan ook niet een bevoegdheid voor de politieambtenaar om de verdachte te vorderen zijn naam op te geven. Tevens houdt de staandehouding niet een bevoegdheid in de verdachte te vorderen in een voertuig - zoals in dit geval de RET-bus - plaats te nemen. Wel zijn politieambtenaren bevoegd om in het kader van een staandehouding een onderzoek te doen naar de identiteit van de staande gehouden verdachte. Zij kunnen daartoe een onderzoek instellen aan zijn kleding en de door hem meegevoerde voorwerpen (zie artikel 55 b Sv; zie Achtergrond, onder 2.4.). Bij voorkeur wordt dit onderzoek niet in het openbaar uitgevoerd, zo is geregeld in lid 3 van artikel 55 b

Sv.

In dit geval vorderen de politieambtenaren dat verzoekster in de daartoe klaarstaande bus zou plaatsnemen, om daar haar identiteit te kunnen vaststellen en om een eventuele escalatie op straat te voorkomen. Verzoekster gedroeg zich uiterst weerbarstig, terwijl een opstootje dreigde onder een zich verzamelende groep van omstreeks twintig omstanders. Gelet op de verantwoordelijkheid van de politie tot het handhaven van de openbare orde, valt het in deze situatie te billijken dat de politieambtenaren ervoor kozen om verzoekster voor het onderzoek naar haar identiteit te verwijderen uit de straat, door haar met enige drang de bus in te voeren. De Nationale ombudsman komt tot het oordeel dat de politieambtenaren hiermee optraden in de rechtmatige uitoefening van hun bediening.

11. Ten aanzien van de gang van zaken tijdens het binnenvoeren van verzoekster de bus in, staan de lezingen tegenover elkaar. De Nationale ombudsman ziet in dit verband reden meer gewicht toe te kennen aan de lezing van de politie. Redengevend hiervoor is de omstandigheid dat verzoekster heeft erkend dat zij de bus niet in wilde, terwijl bovendien vast staat dat zij zich tegen de politieambtenaren verzette door zich los te trekken uit hun greep en door zich zeer recalcitrant te gedragen. Ook is van belang dat de lezing van de politie wordt ondersteund door de hiervoor onder 5. opgenomen verklaring van de RET-medewerker.

Voldoende is dan ook aannemelijk geworden dat verzoekster zich in de ingang van de bus liet vallen. Vermoedelijk zal het door haar gestelde letsel hierdoor zijn ontstaan. Voldoende aannemelijk is tevens dat de politieambtenaren haar optilden en aldus de bus in voerden, terwijl onvoldoende is aangetoond dat dit op onnodig hardhandige wijze is gebeurd.

12. Door haar gedrag heeft verzoekster de politieambtenaren in de uitoefening van hun taak belemmerd. De politieambtenaren waren om die reden bevoegd om gepast geweld te gebruiken teneinde hun doel te bereiken, te weten het verzoekster alsnog in de bus te doen plaatsnemen. Dit doel kon niet op andere wijze worden bereikt dan door haar fysiek mee te voeren. De wijze waarop dit is gebeurd stond in verhouding tot het daarmee beoogde doel. Niet kan derhalve worden gesteld dat de politie in strijd heeft gehandeld met het vereiste van evenredigheid, of met het bepaalde in artikel 8 Politiewet.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

13. Ten overvloede wordt nog het volgende opgemerkt. In dit geval moet worden geconstateerd dat verzoekster niet is gewaarschuwd voor het geweldgebruik. Hiermee is gehandeld in strijd met het bepaalde in artikel 8, eerste lid Politiewet. Dit is niet juist.

Ten aanzien van het hardhandig uit haar handen trekken van de tas

14. Nadat verzoekster was aangehouden en in het dienstvoertuig geplaatst, richtte één van de politieambtenaren zich opnieuw op het onderzoeken van haar identiteit, opdat de zaak

ter plaatse kon worden afgedaan en een overbrenging naar het bureau kon worden voorkomen. Hij pakte hiertoe haar tas. Verzoekster stelde hierdoor ietsel te hebben opgelopen.

Voldoende staat vast dat de politieambtenaar verzoeksters tas snel uit haar handen pakte. Ten aanzien van de vraag of dit op hardhandige wijze is gebeurd, staan de lezingen tegenover elkaar. De Nationale ombudsman acht op dit punt onvoldoende aanwijzingen aanwezig die de ene lezing aannemelijker maken dan de andere. In zoverre kan niet worden vastgesteld of er jegens verzoekster "geweld" is toegepast, en of al dan niet in strijd met het evenredigheidsvereiste is gehandeld.

De Nationale ombudsman onthoudt zich op dit punt van het geven van een oordeel.

III. Ten aanzien van het doorzoeken van de tas en het fouilleren

1. Verzoekster klaagt er in de tweede plaats over dat de politieambtenaren haar hebben gefouilleerd en dat zij haar tas hebben doorzocht.

2. De korpsbeheerder verwees ook ten aanzien van deze klacht naar zijn oordeel in de interne klachtprocedure, waarin hij de klacht als ongegrond had aangemerkt. De korpsbeheerder had zich ook bij het geven van dat oordeel gebaseerd op de overwegingen van de klachtencommissie. De commissie had haar overtuiging uitgesproken dat verzoekster niet gefouilleerd was. Ten aanzien van de klacht over het doorzoeken van de tas was de commissie van oordeel dat het beter was geweest indien de betrokken ambtenaren verzoekster na de aanhouding hadden overgebracht naar het politiebureau. De commissie gaf echter aan het optreden van de politieambtenaren niet onjuist te achten, omdat de opzet van de politieambtenaren erop was gericht de zaak niet verder te laten escaleren en verzoekster niet verder in de problemen te brengen.

Ten aanzien van het fouilleren

3. Verzoekster stelt te zijn gefouilleerd door een mannelijke politieambtenaar in de tijdspanne kort voordat zij plaatsnam in het dienstvoertuig. De beide bij het optreden betrokken politieambtenaren ontkennen stellig dat verzoekster op enig moment is gefouilleerd. De lezingen staan derhalve tegenover elkaar. De Nationale ombudsman ziet reden de lezing van de politie meer aannemelijk te achten, nu verzoekster zich weinig specifiek heeft uitgedrukt met betrekking tot de fouillering, terwijl de politieambtenaren het uitvoeren van een fouillering nadrukkelijk ontkennen. Hier komt bij dat een schriftelijke melding van een fouillering ontbreekt, terwijl de politieambtenaren wel verplicht zijn schriftelijk melding te maken van een door hen uitgevoerde fouillering. Van een in het openbaar uitgevoerde fouillering ter identificatie moet op grond van artikel 55b, vierde lid, van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder 2.4.) immers een proces-verbaal worden opgemaakt. Verder moet de politieambtenaar die een

veiligheidsfouillering heeft verricht ingevolge artikel 21 van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder 6.), dit onverwijld schriftelijk melden aan de meerdere, onder vermelding van de redenen die tot dit onderzoek hebben geleid.

Aangenomen wordt dan ook dat er geen fouillering heeft plaatsgevonden.

De klacht mist in zoverre feitelijke grondslag.

Ten aanzien van het doorzoeken van de tas

4. Nadat een politieambtenaar verzoeksters tas had gepakt (zie ook hiervoor, onder II.14.), doorzocht hij deze met het doel om haar identiteit vast te stellen. Zijn optreden was - zoals gezegd - erop gericht verzoekster alsnog met een proces-verbaal heen te kunnen zenden. Inderdaad leverde het onderzoeken van de tas informatie op omtrent verzoeksters identiteit.

6. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Zo'n beperking kan worden gevonden in artikel 55b, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, waarin is bepaald dat een politieambtenaar de voorwerpen die een staande gehouden of aangehouden verdachte bij zich draagt mag onderzoeken, voor zover dit noodzakelijk is voor de vaststelling van zijn identiteit. Op grond van deze bepaling mag worden gezocht in een handtas of andere persoonlijke bagage van de verdachte. Zoals hierboven al is vastgesteld, was de staandehouding van verzoekster rechtmatig. De politieambtenaar was dan ook bevoegd de tas te doorzoeken. Het doorzoeken van verzoeksters tas leverde onder de omstandigheden dan ook geen ongeoorloofde schending op van verzoeksters recht op eerbiediging van haar persoonlijke levenssfeer.

De onderzochte gedraging is ook in zoverre behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond is

niet gegrond ten aanzien van:

- het de bus in slepen;
- het fouilleren;
- het doorzoeken van de tas.

Ten aanzien van het hardhandig haar tas uit haar handen trekken onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel.

Onderzoek

Op 3 mei 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw B. te Rotterdam, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Rotterdam.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps te Rotterdam (de burgemeester van Rotterdam), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd hem een aantal specifieke vragen gesteld. Verder werden de twee betrokken politieambtenaren van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond gehoord. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Rotterdam over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen verzoekster en de korpsbeheerder de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen. Verzoekster gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Verzoekster bevond zich op dinsdag 6 mei 2003 omstreeks 20:30 uur samen met haar moeder en haar vijfjarige zoon in tram lijn 20 te Rotterdam.
2. Medewerkers van de Rotterdamse Elektrische Tram (RET) voerden die avond een actie ter controle van de vervoerbewijzen uit. Twee ambtenaren van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, H. en L., ondersteunden de medewerkers van de RET bij deze controleactie.
3. Verzoekster had op het moment van de controle geen geldig vervoerbewijs. De medewerkers van de RET verzochten haar de tram te verlaten en plaats te nemen in een

gereedstaande bus van de RET, opdat daarin haar identiteit kon worden vastgesteld. Verzoekster weigerde dit. Op enig moment riepen de RET-controleurs de assistentie in van de aanwezige politieambtenaren.

4. Ten aanzien van de gang van zaken vanaf het moment dat de politieambtenaren bij deze zaak betrokken waren lopen de lezingen uiteen, zoals in het hiernavolgende naar voren zal komen.

B. interne klachtbehandeling

1. Verzoekster diende op 7 mei 2003 bij de politie Rotterdam-Rijnmond een klacht in over het politieoptreden jegens haar van 6 mei 2003. Tegen de medewerkers van de RET diende zij afzonderlijk een klacht in.

2. De korpschef van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond deelde verzoekster bij brief van 28 augustus 2003 onder meer het volgende mee in reactie op haar klacht:

"Uit het onderzoek is mij het volgende gebleken:

Tijdens de controle in de tram kon u geen geldig plaatsbewijs tonen. Hierop heeft het RET-personeel u verzocht de tram te verlaten. Buiten de tram wilden zij uw gegevens noteren, teneinde u een proces-verbaal te geven. Dit is een gebruikelijke wijze van aanpak en geldt voor iedereen die geen plaatsbewijs kan tonen. Zowel de politiemensen als het RET-personeel gaven aan dat u emotioneel en met luide stem te kennen gaf niet mee te willen werken. Vervolgens weigerde u uw persoonsgegevens op te geven aan het RET-personeel. Ook weigerde u zich te legitimeren. Ook nadat daar nogmaals uitdrukkelijk door politiemensen om verzocht was bleef u luidkeels weigeren. Op het verzoek van de politiemensen om plaats te nemen in de RET-bus, die hiervoor speciaal aanwezig was, teneinde de administratieve afhandeling rustig te laten verlopen, ging u eveneens niet in. Hierop heeft een politiemans tweemaal van u gevorderd mee te gaan en in de RET-bus plaats te nemen. Ook dit weigerde u. U wilde in het geheel niet meewerken.

Daarna bent u door de politiemensen aangehouden ter zake van het niet voldoen aan een bevel of vordering, gegeven door een politieambtenaar. De politiemensen pakten u beet en zetten u met dwang in de bus, daarbij geholpen door het RET-personeel. Omdat u zich slap hield heeft u pijn in uw schouder, enkel en heup opgelopen. Ook zijn er enkele bezittingen van u beschadigd. U bent toen niet gefouilleerd omdat er geen vrouwelijke politieagent aanwezig was. Alhoewel de wet het wel toestaat om in dit geval u oppervlakkig te fouilleren door een politiemans is dit niet gebeurd.

(...) U moet zich realiseren dat de RET-bus speciaal is neergezet om de privacy van de gecontroleerde mensen te waarborgen.

Alles overziend ben ik van mening dat de betrokken politiemensen naar beste weten gehandeld hebben en dat hen niets te verwijten valt. Zowel de politiemensen als het RET-personeel hebben zich professioneel opgesteld. Ik vind dat dit optreden past binnen de grenzen van proportionaliteit en subsidiariteit. Het is immers aan uw eigen opstelling te wijten dat het zo gelopen is. In mijn ogen bent u niet onheus bejegend. Ik acht uw klacht ongegrond."

3. Verzoekster deelde in reactie op de brief van de korpschef het volgende mee met betrekking tot de passage dat de politieambtenaren en de RET-medewerkers hadden aangegeven dat verzoekster emotioneel en met luide stem te kennen had gegeven niet mee te willen werken:

"...Ben ik een gekke iemand uit een kliniek om als een gek met een luide stem te kennen gaf niet mee te willen werken zonder reden? Dat denk ik niet..."

4. Bij brief van 21 oktober 2003 diende de Rotterdamse Anti-discriminatie Actie Raad (RADAR) namens verzoekster een klacht in bij de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond. In deze brief staat onder meer het volgende vermeld:

"Mw. B.(verzoekster; N.o.) stapte op dinsdag 6 mei jl. omstreeks 20:30 uur samen met haar moeder en 5-jarig zoontje in tramlijn 20 op de Molenvliet. Haar moeder voelde zich niet goed. Zij zorgde eerst dat haar moeder en zoontje plaats namen voordat zij haar strippenkaart ging stempelen. Op het moment dat zij (verzoekster; N.o.) haar strippenkaart wilde afstempelen stapten er RET-controleurs de tram in. Zij vroegen naar haar plaatsbewijs en zij antwoordde dat zij op weg was naar de stempelautomaat. De controleur verzocht haar uit te stappen en mee te gaan naar de RET-bus. Zij weigerde dit en zei dat zij eerst haar kaart wilde stempelen. Medepassagiers probeerden de controleur te overtuigen dat zij op weg was naar de stempelautomaat. Zij weigerde gevolg te geven aan het verzoek van de controleur. De politie was er inmiddels bij betrokken en op een gegeven moment hebben beiden mw. B. naar de bus gesleept. Hierbij is haar jas gescheurd en heeft zij haar heup, enkel en pols hard gestoten.

Zij is met geweld de bus in gesleept. Haar moeder en haar zoontje waren hiervan getuige. In de bus is haar tas uit haar handen getrokken en doorzocht op een legitimatiebewijs. Hierbij zijn haar nagels afgebroken en zijn haar vingers gekneusd. Aan de hand van een ziekenhuispas is een proces-verbaal uitgeschreven. Zij is gefouilleerd door een mannelijke politieagent.

(...)

In reactie op de klachtafhandelingsbrief (zie hierboven, onder 2.; N.o.) leveren wij het volgende commentaar. In de 3e alinea staat dat mw. B. werd gecontroleerd op de Molenvliet. Dit is op de Smeetslandsedijk gebeurd. Verder in de alinea wordt gesproken

over gepaste dwang door de politie. Mevrouw is het niet eens met deze formulering. Zij is met geweld naar de bus gesleept. Hierbij is zij gewond geraakt aan haar enkel en heup en niet aan haar schouder en zijn haar jas, tas, horloge vernield en is zij haar halsketting kwijtgeraakt.

In de 5e alinea wordt gesproken over de procedure van proces-verbaal opmaken door het RET-personeel. Mw. B. wist wat er zou gaan gebeuren zodra zij in de RET-bus plaats zou nemen. Zij zou niet door de controleurs gehoord worden over de gang van zaken, maar een proces-verbaal krijgen.

Mw. B. ontkent gehoord te hebben dat een politieman haar vorderde om mee te gaan en in de RET-bus plaats te nemen.

Waar in de afhandelingsbrief wordt gesproken over dwang kan gevoeglijk worden aangenomen dat er sprake is geweest van geweld.

Mw. B. vertelde tijdens het bemiddelingsgesprek dat zij gefouilleerd is door een politieman. Zij heeft dit als zeer schokkend ervaren. In de brief wordt dit ontkend."

5. De klachtencommissie van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond bracht op 10 februari 2004 advies uit aan de beheerder van dat korps. In dit advies staat onder meer het volgende vermeld:

"Hoorzitting

De commissie heeft de klacht ter hoorzitting van 21 november 2003 behandeld. (...) De heer H. (één van de betrokken politieambtenaren; N.o.) schetst hierop waarom en op welke wijze de politie de RET bij dergelijke controleacties ondersteunt. Hij geeft voorts zijn ervaringen weer. Hij heeft waargenomen dat klaagster hard gilte en gezien het feit dat het RET personeel er in eerste instantie niet in slaagde de tram uit te krijgen.

Eenmaal op straat ging klaagster door met het met stemverheffing protesteren tegen het feit dat zij uit de tram was gehaald. Hij verklaart verder dat er sprake was van een toeloop van jongeren en dat de sfeer grimmiger werd. Daarop heeft hij klaagster eerst gevraagd en later van haar tot twee maal toe gevorderd plaats te nemen in de RET-bus. Toen klaagster hieraan niet voldeed, werd zij aangehouden als verdacht van 184 Sr (zie Achtergrond).

De heer H. beschrijft voorts hoe hij, samen met een collega, heeft getracht klaagster de bus in te leiden. Aanvankelijk ging zulks zonder verzet, maar op de opstap van de bus hield klaagster zich plotseling slap. Omdat zij in die smalle doorgang niet goed te houden bleek, kwam zij daarbij ten val op haar heup.

Klaagster is hierop in de bus geplaatst en er is nogmaals om haar identiteit gevraagd. Klaagster weigerde opnieuw en werd hierop gedirigeerd naar een inmiddels gereedstaand

politiebusje teneinde over te worden gebracht naar het bureau. Nog steeds volgens de heer H., werkte klagster hieraan niet echt mee, maar er was evenmin reden om haar te boeien. Eenmaal in de politiecombi, werd klagster in de veiligheidsgordel geplaatst en werd haar tas afgepakt en doorzocht. Daarin bleek zich een ponsplaatje van een ziekenhuis te bevinden. De gegevens die zich daarop bevonden werden gecontroleerd via de regionale meldkamer. De noodzaak klagster over te brengen naar het bureau, kwam hiermee te vervallen.

(...)

De heer H. benadrukt dat er geen foullering heeft plaatsgevonden. Hij heeft, mogelijk met enige kracht, wel het tasje van klagster afgepakt. Hij stelt dat het letsel dat klagster aan haar handen had alsmede de gebroken nagels, naar zijn mening zijn toe te schrijven aan de val welke klagster maakte bij het betreden van de bus.

De heer L. (de andere betrokken politieambtenaar; N.o.) geeft zijn visie op het gebeurde. Toen klagster weigerde plaats te nemen in de RET-bus heeft ook hij klagster vastgepakt en haar meegeleid de bus in. De heer L. beschrijft de instap in de bus: door de middenscheiding is het lastig om iemand aan weerszijden te ondersteunen. Vandaar dat er één collega van uit de bus trok en de andere vanaf de straat drukte. Klagster liet zich op het 'trapje' gewoon vallen.

De heer L. verklaart voorts dat het kind van klagster behoorlijk overstuur was. Hij was van oordeel dat klagsters zoon zich in handen van de RET medewerkster op z'n gemak toonde. Omdat de identiteit van klagster nog steeds niet naar behoren kon worden vastgesteld, heeft hij een politieauto opgeroepen ter assistentie met de bedoeling klagster over te brengen naar het bureau. Klagster is volgens de heer L. zonder tegenwerking vanuit de RET-bus naar de politie-auto gelopen en heeft daarin plaatsgenomen, waarop de veiligheidsriem is vastgemaakt. Wederom is haar gevraagd om een legitimatie hetgeen zij wederom weigerde. Hierop heeft de collega van de heer L., klagster de tas uit haar handen getrokken. Van foullering is absoluut geen sprake geweest en zulks was ook niet langer nodig waar de identiteit nu naar behoren vaststond en de noodzaak klagster over te brengen naar het bureau was weggevallen. De heer L. geeft aan dat indien klagster gewoon had meegewerkt, er geen problemen hadden ontstaan.

Klagster reageert hierop (...). Ze ontkent zich te hebben laten vallen: ze is gewoon de bus ingesleept. Bovendien zouden haar nagels pas zijn afgebroken op het moment dat haar haar tas ontruikt werd.

(...)

Overwegingen

(...)

De commissie stelt vast dat er voldoende aanwijzingen zijn om er vanuit te gaan dat klaagster is aangehouden op grond van het feit dat zij zorgde voor verstoring van de openbare orde door niet te voldoen aan een ambtelijk bevel.

Klaagster verwijt de politie daarbij te veel geweld te hebben gebruikt.

De commissie stelt vast dat er sprake is van tegenstrijdige visies met betrekking tot de vraag hoe (en op welk moment precies) het letstel bij klaagster is ontstaan. Nu de stellingen van partijen lijnrecht tegenover elkaar staan en niet meer na te gaan is wat er exact is gebeurd geeft de commissie de korpsbeheerder in overweging zich op dit punt te onthouden van een oordeel.

De commissie is overtuigd dat klaagster niet gefouilleerd is. Wel is de tas van klaagster doorzocht om haar identiteit te kunnen vaststellen. In de gegeven omstandigheden was een oppervlakkige fouillering wel toegestaan. De commissie is van oordeel dat het beter was geweest indien de betrokken politieambtenaren klaagster nadat zij haar hadden aangehouden, overgebracht hadden naar het bureau en aldaar de identiteit zouden hebben vastgesteld.

Het geheel tegen elkaar afgewogen is de commissie van oordeel dat de nu gemaakte afweging tegen de achtergrond van de gegeven situatie niet onjuist was, omdat de opzet van de betrokken politieambtenaren er op gericht was klaagster niet nog verder in de problemen te brengen en de zaak niet verder te laten escaleren.

(...)

Advies

Op grond van vorenstaande overwegingen adviseert de commissie ten aanzien van de klacht van B.:

- vanwege de tegenstrijdige verklaringen geen oordeel te geven met betrekking tot de vraag of het tegen klaagster toegepaste geweld al dan niet disproportioneel was;
- het klachtonderdeel met betrekking tot de fouillering en/of het afpakken en doorzoeken van de tas van klaagster, als ongegrond aan te merken."

6. De korpsbeheerder liet weten het advies van de commissie integraal over te nemen.

c. Standpunt verzoekster

1. Het standpunt van verzoekster staat samengevat weergegeven onder Klacht, en komt naar voren in de onder B.3. en 4. opgenomen citaten.

2. Verzoekster legde desgevraagd informatie over van haar huisarts. Dit betrof een kopie van een verslag van de bezoeken die zij in de maand mei 2003 aan haar huisarts had gebracht, opgemaakt door de betreffende huisartsenpraktijk op 9 september 2003. Uit deze lijst blijkt dat verzoekster de huisarts op 7 mei 2003 bezocht in verband met door haar gestelde mishandeling door de politie. Vermeld staat dat zij onder andere last had van kneuzingen aan armen, polsen, vingers, haar linkerheup en -enkel. De arts constateerde geen bloeduitstortingen of schaafwonden. Verder had verzoekster last van een angstig dan wel nerveus of gespannen gevoel.

Blijkens de overgelegde lijst bezocht verzoekster de huisarts opnieuw op 12 mei 2003 in verband met enkele (kleine) kneuzingen van onder andere de linker knie, een gekneusde vinger en een gekneusde rechterpols.

d. Standpunt korpsbeheerder

1. De beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond liet in reactie op de klacht en in reactie op een aantal specifieke vragen van de Nationale ombudsman, onder meer het volgende weten:

"Conform het advies van de commissie, heb ik mij (...) van een oordeel onthouden. Er zijn thans geen nieuwe feiten of omstandigheden bekend die voor mij aanleiding vormen mijn mening op dit punt te herzien

Met betrekking tot het fouilleren en het afpakken van de tas stelt de commissie in haar rapport onder 3 (overwegingen):

De commissie is overtuigd dat klaagster niet gefouilleerd is. Wel is de tas van klaagster doorzocht om haar identiteit te kunnen vaststellen. In de gegeven omstandigheden was een oppervlakkige fouillering wel toegestaan. De commissie is van oordeel dat het beter was geweest indien de betrokken politieambtenaren klaagster nadat zij haar hadden aangehouden, overgebracht hadden naar het bureau en aldaar de identiteit zouden hebben vastgesteld.

Het geheel tegen elkaar afgewogen is de commissie van oordeel dat de nu gemaakte afweging tegen de achtergrond van de gegeven situatie niet onjuist was, omdat de opzet van de betrokken politieambtenaren erop gericht was klaagster niet nog verder in de problemen te brengen en de zaak niet verder te laten escaleren.

Op basis van deze overwegingen heb ik de klacht op dit onderdeel als ongegrond aangemerkt. Ook met betrekking tot dit klachtonderdeel zie ik geen feiten en omstandigheden die mij er toe leiden thans een ander oordeel te geven.

Meer specifiek stelt u nog drie vragen. Het antwoord op de eerste vraag wordt reeds geïmpliceerd door het bovenstaande.

U vraagt voorts naar de grondslag van de bevoegdheid waarmee de politieambtenaren zijn opgetreden en meer in het bijzonder op basis waarvan de tas van klaagster is doorzocht.

Voor wat betreft het overbrengen van klaagster naar de RET-bus teneinde daar proces-verbaal op te maken en teneinde een einde te maken aan de dreiging van een openbare ordeverstoring, geldt dat de betrokken politieambtenaren klaagster hadden aangehouden voor het niet voldoen aan een bevel of vordering. Toen klaagster (ook na overbrenging naar een inmiddels ter plaatse gekomen politievoertuig om verdachte over te brengen naar een bureau) weigerde haar identiteit prijs te geven, heeft één der betrokken politieambtenaren de tas van klaagster gepakt teneinde haar identiteit vast te stellen."

2. Het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond stuurde ten behoeve van het onderzoek onder meer nog de volgende stukken toe.

2.1. Een mutatie uit het dag- en nachtrapport van de politie, opgemaakt op 6 oktober 2004 door de politieambtenaren H. en L. In deze mutatie staat onder meer het volgende vermeld:

"Tijdens ondersteuning van RET een lastige zwartrijder overgenomen van cba, ze bleef lastig. Hierbij gevorderd de RET bus in te gaan. Tevens gevorderd om zich te legitimeren, waarbij zij pertinent weigerde. Betr. aangehouden en vervoer geregeld via wcdt. Hierbij is er schade ontstaan aan haar jas en zijn enkele nagels van betr. gescheurd. In de combi van DHV 902, kwamen wij toch achter haar id. Doordat zij samen met haar oudere moeder was en met haar kleine zoontje afgezien van de aanhouding voor niet opv. van bevel of vordering. Zodat zij meekon met haar zoontje en haar moeder. RET heeft haar een verbaal voor zwartrijden uitgereikt. Er zijn verklaringen van collega's van de RET, deze heb ik H. in mijn bezit."

2.2. Een proces-verbaal van bevindingen, op 7 mei 2003 op ambtseed dan wel -belofte opgemaakt door de politieambtenaren H. en L. In dit proces-verbaal staat onder meer het volgende vermeld:

"Op dinsdag 6 mei 2003 omstreeks 20:30 uur waren wij verbalisanten in uniform gekleed op de Molenvliet te Rotterdam. Wij verbalisanten waren belast met het ondersteunen van het personeel van de Rotterdamse Elektrische Tram (RET) tijdens een kaartencontrole op tramlijn 20 en tramlijn 2.

Op dinsdag 6 mei 2003 omstreeks 20:30 uur zagen wij verbalisanten dat een medewerker van de RET (...) de vervoersbewijzen van twee vrouwen controleerde. Wij verbalisanten hoorden dat een van de vrouwen, welke later bleek te zijn genaamd: B. (...) verbaal hard schreeuwde tegen (de RET medewerker; N.o.). Ik verbalisant H. hoorde B. luid schreeuwen: 'Ik heb net te laat gestempeld, ik krijg geen bekeuring rot maar op' of woorden van gelijke strekking. Hierop zagen wij verbalisanten dat (de medewerker van de

RET; N.o) naar de uitgang van de tram wees, kennelijk met het doel B., naar de RET bus te doen brengen.

Tijdens een RET tramcontrole is het gebruikelijk dat de passagiers zonder geldig vervoersbewijs uit de tram te doen laten stappen. Vervolgens worden de passagiers zonder geldig vervoersbewijs verzocht de RET bus in te gaan om het proces verbaal voor het reizen zonder geldig vervoersbewijs te doen uitschrijven. Dit zodat de betrokken tram zijn reis zonder vertraging kan vervolgen.

Wij verbalisanten zagen dat B. uit de tram stapte samen met een kind, welke later haar zoon bleek te zijn en een oudere vrouw (...).

Wij verbalisanten hoorden dat B. luidkeels, zodat dit voor omstanders duidelijk te horen was, schreeuwde dat zij geen enkele medewerking wilde verlenen aan (de medewerker van de RET; N.o.). Wij verbalisanten hoorden (de RET medewerker; N.o.). 3 maal aan B. vragen of zij iets bij zich had met haar naam erop. Hierop hoorden wij verbalisanten (de RET medewerker; N.o.) aan ons vragen: 'Willen jullie het van mij overnemen?'. Hierbij keek (de RET medewerker; N.o.) in onze (...) richting. Hierop heb ik verbalisant H. aan B. gevraagd of zij iets bij zich had waar haar identiteit uit kon blijken. Hierop hoorden wij verbalisanten dat B. wederom luid begon te schreeuwen dat zij niet mee wilde werken. Hierop heb ik verbalisant H. haar gevorderd de RET bus in te gaan, zodat haar geschreeuw niet meer door de omstanders te horen was. Hierop hoorden wij verbalisanten dat zij wederom begon te schreeuwen dat zij niet mee wilde werken. Hierop heb ik verbalisant H. haar voor de tweede maal gevorderd de RET bus in te gaan.

Doordat ik verbalisant H. zag dat B. wederom geen enkele aanstalten maakte om de RET bus in te gaan heb ik haar gezegd dat zij aangehouden was terzake het niet opvolgen van een bevel of vordering.

Hierop hebben wij verbalisanten B. de RET bus ingeleid. Tijdens het oplopen van de trap welke toegang verleent tot de RET bus, maakte B. haar lichaam volledig slap. Hierdoor zagen wij verbalisanten dat B. met haar linkerheup op een traptrede van de RET bus viel. Tevens voelde ik verbalisant L. dat de kraag van B. haar jas een scheurend geluid maakte. Ik verbalisant H. zag dat door de val B. haar nagels afscheurden. Later zag ik verbalisant L. dat de jas op de plek waar ik haar vasthad gescheurd was. Ik verbalisant L. heb vervolgens via het districts-portokanaal van district 9 vervoer gevraagd voor het overbrengen van B. naar een politiebureau. Ik verbalisant L. hoorde van het personeel van de districtsmeldkamer van district 9 dat de DHV wagen 902 naar ons toe zou komen voor het overbrengen van B.

Toen wij verbalisanten zagen dat de DHV 902 naast de RET bus stopte hebben wij B. naar de DHV 902 gebracht. Op het moment dat B. in de DHV 902 zat heb ik verbalisant H. de handtas van B. gepakt om zodoende haar identiteit vast te stellen. Ik verbalisant H. zag dat

er een pons-kaartje van een ziekenhuis in de tas zat met haar naam en adresgegevens erop.

Doordat ik verbalisant H. op dit moment (de medewerker van de RET; N.o.) aan de identiteitsgegevens kon helpen zodat zij een proces-verbaal kon uitschrijven aan B., vonden wij verbalisanten het niet juist om B. voor een periode naar het bureau te doen gaan. Dit doordat wij verbalisanten het gevoel hadden dat het beter was B. samen met haar zoon naar huis te doen gaan. Wij verbalisanten zagen dat de zoon van B. erg geschrokken was van de val van zijn moeder. Tevens gaf de moeder van B. aan ons verbalisanten te kennen dat zij niet van plan was zich over de zoon van B. te ontfemen. Zodoende moest de zoon van B. ook mee naar het politiebureau, dit vonden wij verbalisanten niet de juiste oplossing.

Vervolgens hebben wij verbalisanten B. samen met haar zoon en moeder haar weg laten vervolgen.

Wij verbalisanten hebben een op dat moment dienstdoende leidinggevende van de RET controle gevraagd om een rapport te maken van het voorgaande voorval. Die dienstdoende leidinggevende is genaamd: K."

2.3. Een rapportage opgemaakt door bovenbedoelde leidinggevende van de RET, de heer K., op 7 mei 2003. In deze rapportage staat het volgende vermeld:

"...Op dinsdag 6 mei 2003, omstreeks 20:30 uur, tijdens controle werkzaamheden op lijn 20 en lijn 2, werd ik geconfronteerd met het volgende.

De controle ploeg bestond uit 8 controleurs, in uniform gekleed en 2 ambtenaren van politie. We stonden met een controle bus t.h.v. de Molenvliet passagiers te controleren op geldige vervoersbewijzen. Wie hieraan niet kon voldoen werd geverbaliseerd in de bus.

Tijdens het halteren zag ik een passagier opstaan om een kaart te kopen, ik zag dat collega (...) haar aansprak. Ik hoorde dat de passagier zei: 'Ik moet nog een kaart kopen voor mijzelf en mijn moeder'. Ik hoorde collega (...) haar een proces-verbaal aanzeggen. De vrouw gedroeg zich zeer recalcitrant en ging onder protest de tram uit. Buiten de tram schreeuwde de vrouw verder. De toegelopen politieambtenaren H. en L. hebben toen verzocht aan de vrouw met moeder in de bus plaats te nemen. De moeder voldeed hieraan. De andere vrouw is aan haar arm de bus mee ingenomen. Beide dames zijn vervolgens geverbaliseerd voor het niet hebben van een geldig vervoersbewijs.

Later op de avond kwam de vrouw nog terug met 2 mannen. Wederom werd er geschreeuwd. De vrouw zou aangifte gaan doen van mishandeling. Tijdens en na dit hele voorval heb ik hier niets van geconstateerd..."

e. Reactie verzoekster

Verzoekster stuurde in reactie op het standpunt van de korpsbeheerder, en ter aanvulling op de eerder door haar verstrekte informatie, nog de volgende verklaring toe van de gebeurtenissen, zoals die volgens haar hadden plaatsgevonden:

"...Met mijn kind en mijn moeder zijn wij ingestapt in de tram bij de halte Molenvliet.

Mijn moeder voelde zich toen niet lekker.

In de tram gestapt liet ik eerst mijn kind en mijn moeder gaan zitten om vervolgens te gaan stempelen.

De tram begon te rijden terwijl ik nog bezig was met mijn kind, daarna draaide ik me om om te gaan stempelen, maar (!) ik moest me vast houden want het was een korte halte met een naar bochtje erin.

Ik stond met de ene hand hield ik vast en in de andere hand had ik de tramkaarten voor mijn kind en mijn moeder en ikzelf.

De tram komt bij halte Smeetslandsedijk aan waar de controleurs instapten en begon te controleren.

Op het ogenblik dat de tram stopte liep ik direct naar de stempelautomaat gelijktijdig liep een controleur op me af en zei dat ik niet mag stempelen want dat had ik eerder moeten doen. Ik probeer uitleggen maar de controleur was echter niet voor reden vatbaar, want mede passagiers zeiden ook dat ik bezig was om mijn kind en mijn moeder te laten zitten en ze zagen dat ik me vast moest houden tijdens de rit en het was een echte korte rit waar ik van ver af de controleurs kan zien.

Dus het is raar dat ik hun zie en ik heb kaartjes in mijn hand en ik ga niet stempelen. Dat kan nog niet bij me in.

De controleurs verzochten ons (kind, moeder en ikzelf) om de tram uit te stappen om even te praten, maar ik had geen idee dat ze mij aan het uitlokken waren om de tram te verlaten, toen we uitstapten gaf de controleur opdracht aan de trambestuurder om door te rijden. Gelijk op dat ogenblik reageerde ik nadrukkelijk en zei, hallo je laat wel mijn getuigen gaan dat waren mede passagiers die ik niet eens kende, maar hun hebben ook gereageerd op de optreden van de controleurs door te zeggen dat ik echter van plan was om te stempelen maar de controleurs wilden daar niks van horen.

Toen de tram vertrok zei een vrouwelijke controleur tegen mij om mee te gaan naar de bus om te praten maar ik zei dat we even goed hier buiten kunnen praten. Dus ik weigerde om de bus in te gaan want, wat moet ik in de bus doen terwijl ik nog mijn kaartje in mijn hand had om te gaan stempelen?

Op dat ogenblik liep een agent naar me toe en pakte mij twee handen van voren vast mijn moeder waarschuwde ze nog dat ik een zieke mens ben en dat ik allerlei medicijn slik ((...)) pijnstillers) en dat ik het aan mijn rug heb.

De agenten hebben gezien dat ik medicijnen in mijn tas had. Ik maakte een beweging met mijn hand naar boven en kwam vrij van de agent.

Op dat ogenblik kwam een andere agent aan en pakte mij met een gestrekte hand ter hoogte van tussen mijn nek en borst aan mijn leren jas vast. Die ene pakte mij ook weer beet bij mijn handen en de controleur pakte mij vast van achter.

Ze hebben mij zo op de grond de bus ingesleurd en toen op de bank in de bus gegooid en stoot mijn hoofd tegen de bank.

Van dat allemaal heb ik blauwe plekken van over gehouden en maanden lang pijn aan mijn heup, enkel, knie gehad door de kneuzingen die mij werd toegebracht ook aan mijn pols en vingers.

De politie vroeg aan mij om legitimatie te tonen en ik zei dat ik mij zal legitimeren pas als ik mijn verhaal op het bureau mocht doen, maar ik heb me niet gelegitimeerd want ik had geen legitimatie bewijs bij me.

Toen zei een agent tegen mij dat ik naar het bureau word gebracht ik ging mee akkoord en zei dat het zo beter zal zijn want dan kan ik mijn verhaal doen want jullie willen toch niet luisteren.

In de bus van de RET wilde ik mijn broer bellen maar een agent trok de telefoon uit mijn hand en zei dat ik niemand mag bellen. Toen de politiebus aankwam moest ik overstappen en in de politiebus plaats nemen, maar voordat ik in de politiebus in ging zei een van de agenten tegen zijn collega of ze mij wilde fouilleren.

Toen schrok ik even van want ik zag alleen maar mannelijke politie en dacht ik hoop niet dat ze mij zullen betasten dus ik zei gelijk dat ik niks bij me had, en toch werd ik door een mannelijke politieagent betast, op een gegeven moment wilde ze mij in de boeien slaan, maar ik zei letterlijk a.u.b. niet doen want ik heb al pijn, en toen reageerde een andere agent met de woorden, a.u.b. jongens moet dat echt? Niet doen.

Daarna liep ik rustig volop in de zenuwen dat ik al betast werd, de politiebus in en ging rustig met behulp van een van de agenten in de gordel. Toen ik eenmaal in de gordel was, hebben ze mijn tas hardhandig uit mijn handen gerukt om mijn legitimatie pakken die ik niet eens bij me had, toen zei de agent die mij met gestrekte arm pakte dat zei als ik hem zou krabben met mijn lange nagels dan zou hij mij schoppen.

Zo kreeg ik kneuzingen aan mijn pols en vingers met gebroken nagels. Ze gebruikten mijn ponskaartje van ziekenhuis als legitimatiebewijs.

Dit zijn de instanties waar ik geweest ben toen het mij gebeurde: politiearts, ziekenhuis, huisartsenpost, huisarts, ARBO Unie, directeur van mijn werk, familie, vrienden en nu ben ik begonnen met de psycholoog want nog steeds kan ik het niet verwerken en 6 mei 2005 wordt het twee jaren dat ik hiermee bezig ben om het te verwerken.

(...) Ik vind dat het tijd wordt dat ze een kerel moeten wezen en de waarheid spreekt, na mijn zoontje en moeder en mede passagiers die ze hebben weggestuurd is God mijn enige getuige en als ze niet toe willen geven hoop ik voor ze dat God ze vergeeft want ik kan dat niet meer. In het politieverslag staat vermeld dat ik mij heb verzet, maar hoe kan iemand met een zwakke rug (mankerig) zich verzetten? (Hierna operatie ondergaan.)

Ze hadden mijn hand vast mijn jas van voren en achter vast, hoe kan ik mij verzetten? En slap houden dat kan ik niet permitteren met een manke rug..."

f. VERKLARING BETROKKEN POLITIEAMBTENAAR h.

De betrokken politieambtenaar H. verklaarde op 28 april 2005 tegenover twee medewerksters van het Bureau Nationale ombudsman het volgende:

"...Over de gebeurtenissen kan ik u het volgende vertellen. De RET heeft een kaartcontrole gepland en in Rotterdam is daar standaard politie bij. Meestal een koppel uit de wijkpolitie; die gaan dan mee. Ter ondersteuning, meer niet. Als ze er niet uitkomen; hebben wij verdergaande bevoegdheden.

Zo ook deze dag. Er stopt een tram en er staat een RET bus naast. Mensen zonder kaartje gaan de bus in voor proces-verbaal. Wij staan er bij, buiten de tram, met z'n tweeën, twee agenten van de politie. Iedereen loopt over het algemeen rustig mee, maar in dit geval gebeurde dat niet.

We stonden buiten en ik hoorde op enig moment geschreeuw vanuit de tram. Het kwam mij nogal teatraal over. De RET dame in de tram kwam er niet uit met B. (verzoekster; N.o.) en wenkte ons terwijl ze nog in de tram stond. Ze zei iets in de trant van 'Ik kom er niet uit'.

Wij zijn toen de tram ingegaan en ik verzocht B. naar buiten te gaan. Ze luisterde toen. Ze dacht volgens mij dat ze er onderuit zou komen, dat ik haar geloofde. Maar ik wilde haar slechts de RET bus in begeleiden.

B. wilde duidelijk geen proces-verbaal voor zwart rijden en op het moment dat ik zei dat ze dat wel zou krijgen begon ze ook tegen mij te tieren en te gillen. Ik heb haar enige tijd later gevorderd de RET bus in te gaan. Ik ben lang coulant geweest omdat ook haar zoontje en

moeder er bij stonden; ik heb zelfs nog een dame van de RET gevraagd om het kleine jongetje even mee te nemen. B. gebruikte woorden van dien aard, dat ik me plaatsvervangend schaamde voor het kind.

Omdat er ongeveer 20 man publiek bij stond (10 jongeren en 10 andere bekeurden) wilde ik haar, om escalatie te voorkomen, in de RET bus begeleiden. Ik had het gevoel dat er anders een opstootje zou komen. De mensen kwamen ook daadwerkelijk dichterbij en begonnen zich er mee te bemoeien.

Ik vorderde haar dus de bus in te gaan. Tevens met het idee dat ik haar dan een bekeuring kon geven en zij dan gewoon weg kon; ze was met dat zoontje en moeder dat was toch m.i. belastend. Ik vorderde haar drie, vier keer, maar ze wilde helemaal niks. Ik vond dat ik erg veel geduld had, maar ze bleef tieren en schelden. We zijn toen overgegaan tot aanhouding, omdat ze niet voldeed aan het bevel of de vordering. Hierop hebben we haar vastgepakt, allebei aan een arm. Ze bleef hard gillen: 'Als ik de bus in ga dan krijg ik een bekeuring en dat wil ik niet!', of iets in die strekking.

Haar moeder ging overigens vrijwillig mee de bus in.

Wij leidden haar de bustrap op. Boven aan de trap maakte zij zich volledig slap en liet zich vallen.

U vraagt mij hoe het precies ging. Met zachte dwang begeleidden wij haar de trap op. Zij verzette zich zodanig dat ik haar echt een beetje moest tillen om de bus in te krijgen. Een van ons stond boven aan de trap een stond beneden. Volgens mij stond ik beneden. Bovenaan de trap liet zij zich gewoon vallen. Het was een behoorlijke knal.

Haar jas scheurde doordat mijn collega aan de bovenkant haar niet meer kon houden. Ze viel languit op de trap. Daar kan ze letsel van hebben overgehouden, daar was het hard genoeg voor. Maar ze heeft het zelf gedaan.

We hebben geprobeerd dit nog op te vangen, waardoor de jas ook scheurde maar dat lukte niet. U moet zich voorstellen; B. was ongeveer 80 kilo.

We hebben haar weer opgepakt, omhoog geholpen en in een stoel in de bus gezet.

B. wilde daarna nog altijd niet meewerken. Ze zei iets in de trant van; 'ik wil nu naar het bureau, misschien luisteren ze daar naar me'. Ze was nu redelijk rustig, ze was wel erg boos maar het gillen was over. Mijn collega heeft gebeld voor een politiebus.

Haar moeder bemoeide zich er helemaal niet mee. Die nam haar eigen bekeuring in ontvangst.

Het zoontje was nog buiten bij een RET dame, die was echt ontdaan van het geschreeuw van zijn moeder. Niet van de val, want die heeft hij volgens mij niet gezien.

B. bleef er bij dat ze naar het bureau wilde. De politiebus arriveerde voor het vervoer. Wij hadden geen eigen vervoer, want wij waren met de RET bus meegereden. Een afspraak in de regio is, dat wanneer er een aanhouding is, de collega's van de auto die de arrestant komen halen de zaak overnemen. Op het bureau handelen zij de zaak dan af, zodat wij bij de RET kunnen blijven.

U moet zich voorstellen; er gebeuren zeer ernstige dingen. Controleurs worden neergestoken en dergelijke. Dus voor de veiligheid bestaan dergelijke afspraken.

Op enig moment kwam er dus een politiebus ter plaatse. Ik zat in mijn maag met dat zoontje. De moeder van B. wilde zich niet ontfemen over het zoontje. Ik wilde eigenlijk niet dat B. naar het bureau zou worden gebracht; in verband met de nare ervaring die het zou opleveren voor het zoontje. Bovendien wist ik ook niet wat ik met die moeder zou moeten doen.

Ineens zag ik de handtas van B. staan. Ik pakte de tas, omdat ik enerzijds wilde weten of ze geen pepperspray of iets dergelijks bij zich had, en anderzijds wilde ik weten wie ze was, om de zaak ter plekke middels een proces-verbaal af te doen. Hoe het pakken van de tas gegaan is weet ik niet precies meer. Ik herinner me niet dat we aan de tas hebben staan trekken. Ik heb de tas in ieder geval niet hardhandig uit haar handen gerukt.

In de tas vond ik een ponskaartje van het ziekenhuis en toen wist ik derhalve haar identiteit.

Ik vroeg haar of ze afzag van voorgeleiding. Waarbij ik zei dat ze dan niet naar het bureau hoefde. Ik vertelde haar dat dit mij de beste oplossing leek, want dan hoefde haar zoon niet mee en dergelijke. Dat vond ze goed. En toen is ze weggegaan.

Waarom heb ik de tas pas bekeken toen zij in de politiebus zat?

Ik weet dat niet. Ik zal zeker op een eerder moment hebben gevraagd of ze iets bij zich had waar haar naam opstond en misschien wel of ik in haar tas mocht kijken. Dit is namelijk een standaard vraag.

Toen ik de tas in de politiebus zag staan, dacht ik op dat moment dat is mooi, die is nu beschikbaar en nu kan ik kijken wie zij is.

U vraagt mij of ik die tas niet eerder in de RET bus had zien staan en/of had kunnen pakken. Het is toen niet bewust in mij opgekomen om toen die tas te pakken. De gelegenheid deed zich pas voor in de politiebus. En toen heb ik de tas snel afgepakt. Nogmaals; niet losgerukt.

B. klaagt ook over het feit dat zij is gefouilleerd. Dit is niet gebeurd. We waren slechts met mannen. Een veiligheidsfouillering mag, maar ik heb het niet gedaan. Op zich had dat wel gemogen omdat ze zo verbaal enorm agressief was en zich fysiek trachtte te onttrekken aan de aanhouding. Dan ga ik normaliter over tot fouillering om zeker te weten dat ik niet ineens een mes in mijn rug krijg. Maar in dit geval, omdat we met twee grote mannen waren, wist ik dat we de situatie in de hand zouden hebben, mocht ze fysiek agressief willen worden. Dus; we hebben geen fouillering gedaan. Absoluut niet.

In dit geval deed de gelegenheid zich ook niet voor, want we hebben haar naar de bus geleid en haar meteen in de bus laten plaatsnemen. Normaal zetten we voor fouillering iemand tegen de bus aan. Dat hebben we zeker niet gedaan. Eenmaal in de bus word je niet gefouilleerd.

Het kan zijn dat we haar de gordel om gedaan hebben en dat ze dat heeft geïnterpreteerd als fouillering. Als iemand de gordel om heeft gedaan dan was ik het. Ik kan het me echter niet herinneren. Het was een driepuntsgordel en zij was vrij dik. Dan kom ik over iemand heen om de gordel vast te zetten. Dan is er altijd wel wat fysiek contact. Misschien heb ik haar daarbij aangeraakt.

Het kan wel zijn dat we het over een eventuele veiligheidsfouillering gehad hebben. Dat wordt altijd besproken. De nieuwe collega's van de politiebus willen dat ook altijd weten. Zij weten niet wat voor een persoon ze in de bus krijgen. Maar ik weet zeker dat het niet is gebeurd; daar ben ik echt 100 procent zeker van.

Na het moment dat ze gevallen was heeft B. geen fysiek verzet meer gepleegd.

B. heeft toen ze in de RET bus zat - na haar aanhouding - aangegeven dat ze naar het bureau wilde. U vraagt mij waarom we dat niet meteen hebben gedaan. We gaan mensen niet meteen naar het bureau nemen. Zij reed zwart en daar krijgt ze eerst een bekeuring voor. Daar komt ze niet onderuit.

De RET-medewerkers hebben een bekeuring uitgeschreven maar volgens mij heeft ze dat niet helemaal doorgehad. Toen ik haar daarna vroeg of ze van voorgeleiding wilde afzien, was ze tevreden en ging ze weg. Ik heb iets gezegd in de trant van: u moet eigenlijk mee naar iemand die de aanhouding toetst, maar als u daarvan afziet, kunt u gaan.

Volgens mij dacht ze; mooi hier kom ik makkelijk van af.

Ze is vijf minuten later teruggekomen met haar broers. Die kwamen verhaal halen.

B. klaagde toen alleen over een opgelopen blauwe plek..."

g. VERKLARING BETROKKEN POLITIEAMBTENAAR I.

De betrokken politieambtenaar L. verklaarde op 28 april 2005 tegenover twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman het volgende:

"...Ik herinner mij dit incident nog goed. In herinner mij dat mijn collega H. en ik een actie hadden samen met de mensen van de RET, om te controleren op geldige vervoersbewijzen in de tram. Het is tijdens zo'n actie gebruikelijk dat mensen die geen kaartje hebben uit de tram worden gehaald en in een klaarstaande RET bus worden geplaatst.

Over deze zaak kan ik u het volgende vertellen. Een tram stond stil bij de halte waar de controle werd uitgevoerd. Ik stond aan het einde van de tram, collega H. stond aan het begin van de tram. We stonden buiten. Ik hoorde hoop geschreeuw en kabaal vanuit de tram. Dit bleek afkomstig te zijn van mevrouw B. Ik ging erop af. B. schreeuwde en tierde dat zij niet wilde meewerken met de RET mensen. Zij stapte op een gegeven moment uit de tram, met de mensen van de RET. Mijn collega H. kwam er ook bij. Ik hoorde dat H. op een gegeven moment de medewerking van B. vorderde; hij vorderde dat zij haar identiteitsbewijs zou overleggen. Ze weigerde echter mee te werken en gaf geen identiteitsbewijs. Ze wilde pertinent niks overhandigen. Ze zei dat ze geen bekeuring wilde.

H. vorderde haar nogmaals mee te werken. Ze wilde echter van geen kant meewerken; ze bleef maar schreeuwen. Er viel niet met haar te communiceren. H. zei toen tegen haar dat zij was aangehouden.

Ik zei toen tegen m'n collega: we gaan nu de bus in. Tijdens het incident buiten ontstond er overigens steeds meer een ophop van mensen. Men kwam op het geschreeuw af. Ik heb omstanders dan ook een paar keer gevorderd om zich te verwijderen. Mensen kwamen kijken; het was interessant. De sfeer was er een van uit nieuwsgierigheid even kijken. Ik deed de vordering zich te verwijderen om escalatie te voorkomen. De ervaring leert mij dat hoe meer mensen komen kijken, hoe meer zij zich met een zaak gaan bemoeien. Dit is in het algemeen zo. Bovendien moesten de trams en de controles nog goede doorgang vinden.

Wij sturen mensen in een dergelijke situatie in het algemeen weg om een ophop te voorkomen. Doel is om op deze manier eventuele frustraties en wat daar ook uit voortvloeit te vermijden.

Wij wilden B. dus meenemen de RET bus in. Ik heb mevrouw B. beetgepakt bij haar arm, want ze wilde voor geen meter mee richting de bus. Ik zei: 'Je bent aangehouden, je moet mee.' Ik liep al twee treden de bus in; zij bleef staan in de deuropening.

Zij maakte zich helemaal slap en liet zich in één keer vallen. Dit kwam onverwacht. Zij viel hierdoor schuin de bus in, met haar onderlichaam tegen de traptreden aan (het was een grote bus; er waren 3 à 4 treden.) Ik had haar beet bij haar arm en hield haar ook beet. Ik

probeerde haar voor een val te behoeden. Het gebeurde in een momentopname. Mevrouw B. was stevig; de stof van haar jas hield het niet. De jas scheurde. Mevrouw B. kwam op de trap te liggen en bleef daar liggen. Wij hebben haar toen letterlijk opgetild om haar de bus in te krijgen, zonder kwetsuren. Dit deden wij aan haar armen: ik tilde haar aan haar ene arm en een RET collega pakte haar andere arm beet. Zo hebben we haar de bus ingehesen. De laatste paar treden de bus in heeft ze volgens mij zelf gelopen. Mijn collega H. stond beneden, achter B. Volgens mij heeft hij geprobeerd haar vanuit die positie op te tillen of te ondersteunen. Zeker weet ik dit niet. Ondertussen bleef B. maar schreeuwen en gillen.

U vraagt mij om een reactie op de klacht dat mevrouw B. hardhandig de bus is ingesleept. Ik kan u verklaren dat zij absoluut niet hardhandig de bus is ingesleept. Ook als mensen niet mee willen werken, stellen wij altijd alles in het werk om letsel te voorkomen. Ik heb B. bij haar arm vastgehouden. Hierdoor heb ik voorkomen dat niet alleen haar onderlichaam, maar ook haar bovenlichaam op de trap zou vallen. Als ik had losgelaten was ze met haar bovenlichaam op de trap gevallen en had ze op die manier een behoorlijke smak gemaakt.

Toen mevrouw B. in de RET bus zat wilde zij nog steeds niet meewerken en ze was het nergens mee eens. Haar moeder werkte daarentegen wel mee. Een collega van de RET heeft zich over het kind van B. bekommerd; zij heeft het op de arm genomen. Wij hebben vervolgens een politieauto laten komen om B. mee te nemen naar het politiebureau, om daar haar identiteit te achterhalen.

Toen de politieauto was aangekomen liep B. op eigen kracht mee de RET bus uit en naar de politieauto toe. Wij hebben haar in de auto - het betrof een politiebusje - gezet. Mevrouw B. zat links in de hoek; ik zat naast haar op het bankje. Tegenover ons zat een collega die met het politiebusje was gekomen. De indeling van het busje is als volgt: staand in de opening van de schuifdeur zie je links een bankje voor drie personen. Vervolgens is er een tafeltje, met daarnaast een kist. Daartegenover is er weer een bankje. Je kan er dus tegen over elkaar zitten; de middenruimte is dan vrij.

Eenmaal in de auto vroeg ik haar: 'Waarom zo moeilijk doen, geef gewoon een legitimatiebewijs', of iets van die strekking. Ik probeerde haar te bereiken, met haar in gesprek te raken en op andere gedachten te brengen. Er was echter geen land te bezeilen met die mevrouw. Ze wilde niks. Ze zat in de politieauto en bleef schreeuwen. Op een gegeven moment wilde ze wel naar het politiebureau. Ze zei iets in de trant van: 'Neem me maar mee'.

Mijn collega H. stond in de deuropening van de bus. B. hield haar tas in haar handen voor zich. H. zag kans om haar tas te pakken. Hij hoefde hiertoe alleen maar voorover te buigen, zijn arm te strekken, en kon zo de tas pakken. Ze was afgeleid doordat ik probeerde met haar in gesprek te raken; toen heeft H. dus die tas gepakt. Hij trok hem uit haar handen; dit deed hij niet echt hard maar wel snel. Het moest een

verrassingshandeling zijn. Haar tas is volgens mij hierbij niet beschadigd geraakt, daar herinner ik mij niets van. In die tas bleek een legitimatiebewijs te zitten.

U vraagt mij om een reactie op de klacht van mevrouw B. dat zij is gefouilleerd. Ik kan u vertellen dat zij niet is gefouilleerd. Mijn collega pakte haar tas, maar dit is in mijn ogen geen fouilleren. We hebben haar de RET bus in getild, maar verder hebben we haar met geen vinger aangeraakt. Fouilleren was niet aan de orde. B. is in de politiebus wel in de gordel gezet. Wie dat heeft gedaan weet ik niet meer.

We hebben haar niet naar het politiebureau meegenomen omdat haar identiteit inmiddels bekend was geworden, en omdat de oma zich niet wilde ontfermen over het kind. We vonden het niet verstandig om B. in het bureau in te sluiten in verband met het kind.

Ik begrijp niet waarom mevrouw B. zich zo heeft gedragen. Achteraf is ons gebleken dat zij al eens eerder een bekeuring had gekregen voor zwartrijden. Ik denk ze zich zo gedroeg omdat ze wist dat als ze in die RET bus zou stappen, ze een bekeuring zou krijgen. Dit had ze waarschijnlijk al eens eerder meegemaakt. Ik denk dat ze daarom de RET bus niet in wilde, en medewerking weigerde.

Ik wil hier nog het volgende aan toevoegen. Ik hoop dat B. inziet wat ze fout gedaan heeft en hoe ze in de toekomst dit soort dingen kan voorkomen..."

Achtergrond

1. Wetboek van Strafrecht

Artikel 184, eerste lid

"Hij die opzettelijk niet voldoet aan een bevel of een vordering, krachtens wettelijk voorschrift gedaan door een ambtenaar met de uitoefening van enig toezicht belast of door een ambtenaar belast met of bevoegd verklaard tot het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten, alsmede hij die opzettelijk enige handeling, door een van die ambtenaren ondernomen ter uitvoering van enig wettelijk voorschrift, belet, belemmert of verijdelt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie."

2. Wetboek van Strafvordering

2.1. Artikel 27, eerste lid

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

2.2. Artikel 52

"Iedere opsporingsambtenaar is bevoegd den verdachte naar zijn naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, adres waarop hij als ingezetene in de basisadministratie persoonsgegevens staat ingeschreven en woon- of verblijfplaats te vragen en hem daartoe staande te houden."

2.3. Artikel 53, eerste, tweede en derde lid

"1. In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.

2. In zoodanig geval is de officier van justitie of de hulpofficier bevoegd den verdachte, na aanhouding, naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen.

3. Geschiedt de aanhouding door een anderen opsporingsambtenaar, dan draagt deze zorg dat de aangehoudenene ten spoedigste voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren wordt geleid."

2.4. Artikel 55b

"1. De bij of krachtens artikel 141 aangewezen ambtenaren alsmede bepaalde door Onze Minister van Justitie aangewezen categorieën van andere personen, belast met de opsporing van strafbare feiten, zijn bevoegd met het oog op de vaststelling van de identiteit van de staande gehouden of aangehouden verdachte te vragen naar diens sociaal-fiscaal nummer.

2. De ambtenaren bedoeld in het eerste lid (de ambtenaren van politie; N.o.) zijn voorts bevoegd een staande gehouden of aangehouden verdachte aan zijn kleding te onderzoeken, alsmede voorwerpen die hij bij zich draagt of met zich mee voert te onderzoeken, een en ander voor zover zulks noodzakelijk is voor de vaststelling van zijn identiteit.

3. Zij oefenen de bevoegdheden bedoeld in het tweede lid alleen dan in het openbaar uit, indien dit redelijkerwijs noodzakelijk is om wegmaking of beschadiging van voorwerpen waaruit de identiteit van die verdachte zou kunnen blijken, te voorkomen.

4. Van de uitoefening van de bevoegdheid, bedoeld in het derde lid, maken zij proces-verbaal op, dat aan de officier van justitie ter beschikking wordt gesteld."

3. Wet Personenvervoer 2000

3.1. Artikel 70, eerste lid

"Het is verboden zonder hiervoor geldig vervoerbewijs gebruik te maken van het openbaar vervoer, alsmede, voor zover de vervoerder zulks duidelijk kenbaar heeft gemaakt, van de daartoe behorende voorzieningen."

3.2. Artikel 101

"Niet naleving van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 70 tot en met 73, alsmede - voor zover aangeduid als strafbare feiten - het bepaalde krachtens de artikelen 74, tweede lid, en 104, aanhef en onderdelen *a* en *b*, is een overtreding en wordt gestraft met een hechtenis van ten hoogste twee maanden of een geldboete van de tweede categorie."

4. Besluit Personenvervoer 2000

4.1. Artikel 44

"1. Een reiziger is voor het vervoer een vervoerprijs verschuldigd overeenkomstig het daarvoor geldende tarief.

2. Na betaling van de verschuldigde vervoerprijs wordt een vervoerbewijs afgegeven."

4.2. Artikel 47, tweede lid onder a. en b.

"Een vervoerbewijs is geldig indien:

- a. het een nationaal vervoerbewijs of een door of namens de concessiehouder afgegeven vervoerbewijs betreft,
- b. het vervoerbewijs overeenstemt met plaats en tijdstip van het verblijf van de houder daarvan."

5. Politiewet 1993

Artikel 8

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

6. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar (Besluit van 8 april 1994; Stb. 275, in werking getreden op 1 april 1994)

Artikel 21

"De ambtenaar die een onderzoek als bedoeld in artikel 8, derde of vierde lid, van de Politiewet 1993 heeft uitgevoerd, meldt dit onverwijld schriftelijk aan de meerdere, onder vermelding van de redenen die tot dit onderzoek hebben geleid."